

KOVAI MELINDA

Pszichoterápiás mező a rendszerváltás-kori Magyarországon

Magyarországon a rendszerváltásig a pszichoterápia elsősorban közszolgáltatásként működött, a szakma ambivalens módon viszonyult az állam intézményeihez. A hatvanas évek második felétől újjászerveződő pszichoterápiás szakmai nyilvánosság egyrészt a közintézményekhez kapcsolódott (a gyakorló szakemberek többsége közalkalmazottként dolgozott) és a közellátás minőségét kritizálta, másfelől viszont amennyire lehetett, igyekezett az államtól függetlenül intézményesülni. A rendszerváltást követően ez utóbbi igény elől elhárultak az akadályok, miközben jóléti újraelosztás „államtalanítása” során a pszichológiai közszolgáltatások nagy része megszűnt. A pszichoterápiás szakképzés piaci alapon, a „civil szférában”, azaz egyesületi keretek között intézményesült. A szakemberek jelentős része magánpraxisban dolgozik, a képzések, továbbképzések költségei pedig teljes egészében a rendszerbe belépő fiatal szakember-jelöltekre hárulnak.

Az előadás a magyarországi pszichoterápiás mező átrendeződését mutatja be az alábbi szempontokra koncentrálnak:

- a pszichoterápiát nyújtó közszolgáltatások beszűkülését nem kísérte és nem is mérsékelte a pszichoterápiás szakma részéről jelentős tiltakozás, miközben a piaci viszonyok között a szakmai egyesületek egymás riválisai, versenyeznek az új belépőkért. Hogyan látták ezt a folyamatot az akkori szereplők? Hogyan strukturálja ez a helyzet a szakmát?
- Mi történt a rendszerváltást követően a pszichoterápia „társadalomkritikai” potenciáljával?
- jelenleg Magyarországon a pszichoterápia többnyire magánpraxisban működik, az állami pszichoterápiás ellátás szűk, és óriási területi egyenlőtlenségeket mutat. A pszichoterápiás magánpraxis magas ára miatt kizárólag a középosztály felsőbb rétegeinek a privilégiuma. Hogyan látszódik ez az egyenlőtlenség a szakmán belül?
- a pszichoterápiás szakmai ethosz egyik legfontosabb eleme a segítség és az emberi szolidaritás. Hogyan működik ez az ethosz a pszichoterápiás mező különböző pozícióit betöltő szakemberek körében? Hogyan kapcsolódnak a segítség ideológiái a fenti kontextushoz? Kit tekintenek rászorultnak és miért?